

Schuldenproblematiek hoofdthema op diaconaal werkbezoek

Kardinaal Eijk en mgr. Hoogenboom waren voor hun diaconale werkbezoek dit jaar te gast bij de PCI-en van de samenwerkende parochies HH. Martha en Maria en Onze Lieve Vrouw van Amersfoort. Op 5 november reisden ze naar Speeltuin- en recreatievereniging 'Het Soesterkwartier' in Amersfoort, één van de samenwerkingspartners van de lokale PCI. Centraal thema van het door beide PCI-besturen samengestelde programma was de schuldenproblematiek. Kardinaal Eijk kreeg onder meer een exemplaar van het startpakket 'Red je het wel?' uitgereikt, waarmee geldzorgen bespreekbaar kunnen worden gemaakt.

Na een kort welkom en gebed door pastoor Skiba en diaken Van Gaans gaven beide PCI-voorzitters een inleiding over hun werkzaamheden. Tony Harbers van de HH. Martha en Maria parochie zei dat het steeds lastiger is om vrijwilligers te vinden, ook voor het caritas-werk. "Een ander aspect is de strenge regelgeving die werd ingevoerd met betrekking tot de privacy," aldus Harbers. De coronaviruspandemie zorgde voor extra problemen bij mensen die ook nog eens slecht gesignaleerd konden worden terwijl vrijwilligersgroepen uit elkaar vielen. Harbers: "Eén van de laatste ramingen is dat er in Nederland ongeveer 700.000 mensen financiële problemen hebben. Problemen worden gemiddeld pas na 3 tot 5 jaar aangekaart en zijn dan door de hulpvrager niet meer te hanteren." Maar de PCI-en leggen zich daar niet bij neer, benadrukte Harbers: "Méér doen met minder: meer samenwerken en gebruik maken van elkaars sterke kanten, zo doen we dat!"

Tom Paffen (voorzitter PCI OLV van Amersfoort) gaf met Anita ter Wal (beheerder van de speeltuin) een toelichting bij de locatie van samenkomen. De honderd

jaar oude speeltuin organiseert allerlei activiteiten voor kinderen in arme gezinnen, vertelde Ter Wal die het beheer ervan van haar vader overnam. "Ook onderhoud en certificering van de speeltoestellen kost veel geld." De PCI ondersteunt daarom deze speeltuin.

Paffen vertelde vervolgens over de praktijk van de PCI in de stad en de dorpen. Caritas Amersfoort heeft een rijke historie en inkomsten uit onder meer pacht. "Daarmee kunnen we acute nood oplossen als hulpverleners daarvoor bij ons aankloppen," aldus Paffen. Hij benadrukte ook het belang om bij kerksluiting een diaconale werkgroep te handhaven, die als ogen en oren in de wijk fungeert. Caritas Amersfoort telt op dit moment zes actieve werkgroepen; individuele aanvragen voor steun komen rechtstreeks van particulieren of via hulpverleners. Deze vragen zijn gevarieerd: van huisraad tot een dagje weg en van boodschappengeld tot medische kosten. Ook zijn er langlopende projecten. Zo krijgen arme gezinnen met kinderen in december een extraatje en in een basisschool is een 'verbindingskast'. Deze wordt gevuld door ouders en de caritas met allerlei levensbehoeften. "Caritas Amersfoort is sinds kort ook donateur van een project van vrijwilligers van de Eemlandhoeve in Bunschoten-Spakenburg," vertelde Paffen. "Het initiatief 'De Randen van de Akker' is een initiatief om biologisch voedsel te verbouwen samen met voedselbanken. De vrijwilligers worden gezocht in asielzoekerscentra en via de voedselbanken."

Ruud van 't Pad Bosch (secretaris PCI HH. Martha en Maria) beschreef de werkwijze in de dorpen zoals Eemnes, Baarn en Soest. "Daar is de armoedeproblematiek minder zichtbaar dan in de stad." Met name rond de feestdagen in december

steunt deze PCI projecten in Eemnes en Baarn, voor scholen en minima. De wens is om het ambitieniveau van de PCI te verhogen, "daarvoor is het belangrijk om meer op de voorgrond te treden. We merken dat de armoede stijgt maar dat de aanvragen op sommige plaatsen dalen. Het wordt steeds lastiger om adressen te komen." Contact met de Amersfoortse PCI gaf inzicht in hoe de individuele hulpvragen daar waren geregeld. "We mochten het in Amersfoort ontwikkelde digitale hulpvraagstelsel kopiëren en naar eigen inzichten aanpassen. Het begin van de samenwerking was daarmee geboren." Diocesaan diaconaal werker Tom van Vilsteren vertelde dat inmiddels zeker vijf parochies met zo'n digitaal aanmeldstelsel bezig zijn, sinds Tom Paffen het tijdens de diaconale dag in Deventer vorig jaar presenteerde aan de PCI-en in het aartsbisdom. "Daarmee neemt het aantal hulpvragen toe, het is een mooi hulpmiddel om het geld goed te besteden."

Harry Nijhuis gaf vervolgens een toelichting op het startpakket 'Red je het wel?'. Hij is coördinator van SchuldHulpMaatje en vertelde dat 60 procent van de Nederlandse huishoudens financieel kwetsbaar is, 20 procent leeft daadwerkelijk in armoede. Nijhuis: "Er is sprake van veel stille armoede en caritas kan horen, zien en helpen. Maar mensen wachten vaak vier tot vijf jaar voordat ze om hulp vragen. Vroeg signaleren is daarom belangrijk. Ook blijft er veel geld op de plank liggen waar mensen recht op hebben, uit onbekendheid of uit wantrouwen – wat als we het straks terug moeten betalen? Daarom is het des te belangrijker dat we in onze gemeenschap mensen in beeld hebben en kunnen helpen." Signaleren is stap één, aanspreken is vervolgens lastig zo merkt Nijhuis. "Geldzorgen zijn een taboe bij mensen in de problemen, maar ook bij de ander is het een taboe. Mensen vinden het moeilijk om het bespreekbaar te maken, omdat het als een privézaak wordt gezien. Er is koudwatervrees bij vrijwilligers." Daarom is het programma 'Red je het wel?' ontwikkeld, inclusief een starterspakket met materialen. "Hiermee kunnen we mensen in parochies en werkgroepen toerusten om armoede bespreekbaar

te maken, onder meer via het 'kanzenbord'. Want het is goed dat we naar elkaar omzien bij levenskruispunten."

Kardinaal Eijk zei dat "je staat te kijken" dat 20 procent van de huishoudens armoede ervaart. Hoe werd vroeger met de armoedeproblematiek omgegaan? Nijhuis zei dat toen in geval van nood de pastoor langskwam met hulp van de caritas, dat directe contact is enorm afgebrokkeld. Mgr. Hoogenboom wees erop dat het voor de zichtbaarheid wel goed is om bij het geven van ondersteuning te laten weten dat je van de parochie bent. Kardinaal Eijk: "De liefde tot God en de medemens is het belangrijkste gebod. We proberen natuurlijk niet mensen via de diaconie en de caritas katholiek te laten worden, maar we mogen wel onze inspiratie tonen."

Tom Paffen liet na de lunch zien hoe op de caritas-website van de parochie (caritasamersfoort.nl) een aanvraag wordt ingediend en beoordeeld, waarbij de diverse aspecten en criteria aan bod kwamen. Pieter de Bekker verzorgde tot slot een presentatie van SchuldHulpMaatje. Hij is in Amersfoort coördinator van deze organisatie, die in 2010 is opgericht en inmiddels actief is in 161 burgerlijke gemeenten. Gecertificeerde vrijwilligers helpen mensen met schulden die binnen drie tot vijf jaar zijn op te lossen. Doel is de zelfstandige afhandeling van de thuisadministratie en financiële zaken met name door gedragsverandering. SchuldHulpMaatje helpt met onder meer begeleiding, advies en eventueel doorverwijzen naar een hulpverlener. De helft van de hulpvragen wordt succesvol afgerond, vertelde De Bekker. "In Amersfoort is het aantal aanmeldingen in de afgelopen jaren gedaald, hoe dat kan weet ik niet. Scholen zouden een goede ingang zijn: daar wordt zichtbaar of kinderen bijvoorbeeld slechte schoenen hebben of zonder ontbijt het huis uitgaan. Maar scholen zijn huiverig om contact met ons op te nemen."

Van 't Pad Bosch verwees in zijn slotwoord naar de door de PCI-en aangeschafte startpakketten 'Red je het wel?' en zei: "We krijgen het druk de komende tijd." Hij maakte een verwijzing naar het Heilig Jaar: "In 2025 worden we pelgrims van hoop, we gaan aan de slag."

Kardinaal Eijk dankte de aanwezigen voor "een zeer geslaagde dag, met veel informatie. Ik heb een aantal nieuwe dingen gehoord. We gaan met diverse concrete ideeën terug naar Utrecht. En de best practices die we verzamelen, delen we weer op andere plekken."

